

Mebus seçimi kanunu

(Resmî Gazete ile neşir ve ilânı: 17 . XII . 1942 - Sayı: 5258)

No.
4320

Kabul tarihi
14 . XII . 1942

BİRİNCİ MADDE — Türkiye Cumhuriyeti dahilinde mebus seçimi vilâyetler itibariyle yapılır. Her vilâyet bir seçim dairesi ve her nahiye bir seçim şubesi itibar olunur.

İKİNCİ MADDE — Türkiye Cumhuriyeti halkından her (40 000) nüfus için bir mebus seçilir. Bir seçim dairesinin nüfusu (40 000) den aşağı olsa dahi bir mebus seçmek hakkıdır. Nüfusu (40 000) den yukarı olan seçim daireleri için aşağıda gösterilen muamele yapılır:

(55 000) e kadar bir, (55 001) den (95 000) e kadar iki, (95 001) den (135 000) e kadar üç, (135 001) den (175 000) e kadar dört mebus seçilir.

Nüfus miktarı yükseldikçe mebus sayısı bu yolda arttırılır.

Seçmenler defterinin tanzimi

ÜÇÜNCÜ MADDE — Türkiye Büyük Millet Meclisi, Teşkilâtı Esasiye kanunu ile muayyen seçim devresini ikmal etmiş veya aynı kanunun 25 nci maddesine göre seçim yenilenmesine karar vermiş bulunuyorsa keyfiyet Dahiliye vekâletince vilâyetlere tebliğ olunur.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Valiler, seçime başlandığını ve vilâyet merkezleri de dahil olduğu halde her kazada mevcut erkek ve kadın Türk nüfusunu havi birer esas defterinin tanzimini idareleri altındaki kaymakamlarla vilâyet merkezindeki belediye reisliğine ve vilâyet merkezine bağlı nahiye ve köylere emir ve tebliğ ederler.

Kaza kaymakamları da vilâyetin bu emrini kazaları içindeki belediye, nahiye ve köylere bildirirler.

BEŞİNCİ MADDE — Bu emir ve tebliğleri alan belediye idareleriyle köylerin muhtar ve ihtiyar meclisleri âzaları, belde ve köylerinde yerleşmiş olan veya bu maksatla oturmakta bulunan umum erkek ve kadın nüfusunun defterlerini en çok on gün içinde tanzime mecburdurlar. Defterlerin tanzimi sırasında tedavi ve seyahat gibi sebeplerle muvakkat olarak başka yerde bulunanlar, buldukları yerlerin değil asıl ikametgâhlarının bulunduğu yerlerin esas defterlerine yazılırlar.

Bu defterlerde:

- A) Adı;
- B) Soy adı;
- C) Baba adı;
- Ç) Ana adı;
- D) Doğum yeri;
- E) Doğum tarihi;
- F) İkametgâhının bulunduğu mahalle ve sokağın adı ile numarası;
- J) Seçim hakkını haiz olup olmadığı;
- H) Sanat ve meşguliyet ve mülâhazat;

sütunları bulunur.

ALTINCI MADDE — Şehir ve kasabalarda, mahalle; ve köylerde köy itibarıyla tanzim edilecek olan bu defterler, biri yeni doğanlardan 22 yaşına kadar olanları (22 yaşını henüz bitirmemiş olanlar dahil) diğeri de 22 yaşını bitirmiş olanlardan başlayarak daha yukarı yaşta bulunan nüfusu göstermek üzere iki bölüm olarak tanzim edilir.

Askerî garnizonlarla müesseselerindeki subay ve erat yekûnunun ne suretle tesbit ve defterlere ilâve olunacağı Millî Müdafaa ve Dahiliye vekâletleri arasında kararlaştırılır.

Seçmenlik şartları

YEDİNCİ MADDE — Birinci ve ikinci seçmen olabilmek için:

1. Türk olmak;
2. 22 yaşını bitirmiş olmak;
3. Âmme hizmetlerinden menedilmiş olmamak;
4. Mahcur olmamak;
5. Yabancı tebaadan olduğu iddiasında bulunmuş olmamak;
6. Yabancı bir Devletin resmî hizmetinde bulunmamak;

şarttır.

SEKİZİNCİ MADDE — Silâh altında bulunan erat, jandarmalar, subaylar, polisler, askerî memur ve askerî hâkimler ve askerî mektep talebeleri birinci ve ikinci seçmen olamazlar.

DOKUZUNCU MADDE — Bu kanunun 7 nci ve 8 nci maddelerine göre birinci ve ikinci seçmenlik hakkını haiz olmıyanların bu durumları beşinci maddede tarif edilen seçmenler defterindeki isimlerinin hizasına ve (seçim hakkını haiz olup, olmadığı) sütununa açık olarak işaret edilir.

Mebusluğa seçilmeyecek olanlar

ONUNCU MADDE —

1. Yabancı Devlet resmî hizmetinde bulunanlar;
2. Ağır hapis cezasıyla veya hırsızlık, sahtekârlık, dolandırıcılık, emniyeti sui-istimal ve hileli iflâs suçlarından biriyle mahkûm olanlar;
3. Mahcurlar;
4. Yabancı tebaadan olduğu iddiasında bulunanlar;
5. Âmme hizmetlerinden menedilenler;
6. Türkçe okuyup yazmak bilmiyenler;
7. 30 yaşını bitirmemiş olanlar;

mebus seçilemezler.

ON BİRİNCİ MADDE — Muallimler müstesna olmak üzere merkezden tâyin olunan umum memurlarla müftüler, hâkimler, Cumhuriyet müddeiumumileri, belediye reisleri seçime başlanmadan iki ay evvel ve seçimin yenilenmesi halinde yenilenmenin ilânından itibaren üç gün içinde istifa etmiş olmadıkça memuriyet mahallerinin içinde bulunduğu seçim dairelerinden mebus seçilemezler.

Bunlardan başka:

A) Kara, deniz, hava, jandarma sınıflarına mensup subaylarla askerî memur ve askerî hâkimlerden istifa hakkını haiz olmıyanlar;

B) İstifa ve tekaüt hakkı bulunanlardan umumî seçim ilânından itibaren nihayet on gün zarfında usulen istifa ve tekaütlüklerini talep etmiyenler dahi mebusluğa seçilemezler. Aksi takdirde bu seçimler yapılmamış sayılır.

Ancak ara seçimlerinde, istifa veya tekaütlük hakkını haiz olanlardan ilân

edilen seçim gününden evvel istifa veya tekaütluğunu talep etmiş olanlar mebusluğa seçilebilirler. Bunlar yukarıdaki on gün kaydine bağlı değildirler.

ON İKİNCİ MADDE — Yedeksubayların kısmi ve umumî mebus seçimi sıralarında gerek talim ve manevra için olsun, gerekse harp sebebiyle olsun silâh altına çağırılmış ve orduda hizmet almış bulunmaları mebus seçilmelerine mâni değildir.

Teftiş heyetleri

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunun 5 ve 6 ncı maddeleri uyarınca köy ve mahalle itibariyle hazırlanan defterler o köy veya mahallelerin bağlı buldukları kaza veya vilâyet merkezlerindeki belediye reisliklerine gelmeğe başladığı günden itibaren bu merkezlerde, vilâyet merkez kazasıyla vilâyete bağlı kazaların büyüklüğüne göre âzası 4 den 10 a kadar olmak üzere bir teftiş heyeti kurulur. Bu teftiş heyeti belediye reisinin reisliği altında olmak üzere, vilâyet merkezlerinde, vilâyet daimî encümeni âzasıyla, belediye meclisince kendi aralarından seçilecek âzalardan ve kazalarda yalnız belediye meclisince, aralarından seçilecek âzalardan tereküp eder. Şayet kazaların büyüklüğü yüzünden daha bir kaç âza alınmasına lüzum görülürse belediye meclisi âzalarından münasip miktarı teftiş heyetine alınır.

Ancak fesih, iptal veya meclisi teşkil edecek miktarda âza ve yedek âza kalmamış olmak gibi suretlerle meclisin teşekkülü mümkün olmıyan veya kazanın yeni kurulmuş olması sebebiyle belediye meclisi seçimi henüz neticelenmemiş bulunan yerlerde, belediye sınırı içindeki mahalleler halkından belediye âzalığı şartlarını haiz bulunanlardan çağırılacak ikişer zat belediye reisinin, veya Belediye kanununun 90 ncı maddesine göre nasbolunan reis vekilinin reisliği altında belediye binasında toplanarak aralarından veya dışarıdan nüfus miktarı gözönüne alınarak yukarıda gösterilen miktarda teftiş heyeti âzası seçilir.

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — Teftiş heyeti, verilen defterlerin kanuna uygun olup olmadığını ve içinde yanlış ve fesat bulunup bulunmadığını tetkik eder.

Bu tetkikler sırasında lüzum görülürse icabedenler getirtilerek tahkikat yapılır. Bu tetkikat ve tahkikat kazanın büyüklüğüne göre beş günden sekiz güne kadar devam edebilir. Bu müddet içinde teftiş heyeti her gün toplanır.

ON BEŞİNCİ MADDE — 14 ncü maddede yazılı müddetin bitmesinden sonra teftiş heyetince tetkik edilen defterlerden seçim hakkını haiz bulunanları gösteren kısımların birer sureti çıkarılıp bunlardan teftiş heyeti merkezine ait olanlar Hükmüt ve belediye dairelerinin münasip yerlerine ve herkesin görebileceği sair yerlere ve seçim şubelerine ait olanları da şubelere merkez sayılan mahallerdeki umumî yerlere asılır.

Bu defterlerin asıldığı gazete bulunan yerlerde gazete ile ve bulunmıyan yerlerde âdet olan vasıtalarla ilân olunur. Belediye, zabıta ve köy muhtar ve ihtivar meclislerince; bu defterlerin, buldukları yerlerde beş gün asılı kalması temin edilir.

Defterler bu müddetin son günü akşamı saat 18 de belediye olan yerlerde bu idare ve seçim şubelerinde şube reisleri, tarafından kaldırılır.

ON ALTINCI MADDE — Defterlerin asılı kaldığı beş gün zarfında seçmenlerin adları, hüviyetleri defterlere yanlış veya mükerrer yazılmış veya hiç yazılmamış veya adı yazılmamak lâzımgelirken yazılmış olduğuna dair ileri sürülecek itirazlar, teftiş heyetince dinlenip bu heyet kararıyla lâzımgelen tashihler

yapılır. Defterlerin kaldırılmasından sonra itiraz iddiası dinlenmez. Teftiş heyetince itiraz vârit görülmediği takdirde ret kararının sureti, itiraz edene usulen tebliğ olunur. Teftiş heyetinin kararına razı olmıyanların, kararın tebliği tarihinden itibaren iki gün zarfında mahallî asliye mahkemesine, bulunmıyan yerlerde sulh hâkimine, teftiş heyeti kararıyla birlikte müracaatla itiraz etmeğe hakları vardır. Bu müddet bittikten sonra itiraz hakkı kalmaz. Mahkeme itiraz iddialarını en çok beş gün zarfında katî karara bağlar.

Bu ve daha evvelki maddelerde yazılı müddetlerin hesabında resmî tatil günleri sayılır.

İtirazlar için mahkemelere vâkı olacak müracaatlar ve bu bapta verilecek kararlar hiç bir harca tabi tutulmaz.

Mebus ve ikinci seçmen sayısının tesbiti ve seçimlerin ne yolda yapılacağı

ON YEDİNCİ MADDE — Türk vatandaşlarından bütün erkek ve kadın nüfusunu havi olup beş ve altıncı maddelerde yazılı bulunan defterlerin teftiş heyetine verilmesi tamam olunca kazada mevcut nüfusun miktarı mazbata ile vilâyete bildirilir. Bütün kazaların mazbataları geldikten sonra teftiş heyeti valinin veya vekilinin reisliği altında toplanarak ikinci maddede gösterilen suret ve nispete göre kaç mebus seçileceğini mazbata ile tesbit ederek Dahiliye vekâletine bildirir. Aynı zamanda keyfiyet vilâyet dahilindeki teftiş heyetlerine kaymakamlar vasıtasıyla tebliğ ve gazete olan yerlerde gazetelerle, olmıyan yerlerde de âdet olan vasıtalarla ilân edilir.

ON SEKİZİNCİ MADDE — Teftiş heyetince kaza dahilinde ikinci seçmen seçiminin çabuk ve kolaylıkla yapılabilmesi için kaza merkeziyle köylerinde nahiyete teşkilâtı bulunmadığı veya bulunupta nahiyeleri geniş ve nüfusça kalabalık bulunduğu takdirde kaza ve nahiyeler içinde ihtiyaç görüldüğü miktarda seçim şubeleri yapılabilir. Bu takdirde de seçim şubeleri içinde beş ve altıncı maddelere göre yazılmış bulunan kadın ve erkek nüfus miktarına ve 19 ncu maddedeki nisbete göre kaçar ikinci seçmen seçileceği teftiş heyetince mazbata ile tesbit edilerek seçim şubeleri reislikleri ile kaza kaymakamlıklarına bildirilir. Vilâyet merkezinde bu bilgi vilâyet makamına verilir.

ON DOKUZUNCU MADDE — Seçim şubesi dahilinde bulunan kadın ve erkek nüfusundan her (400) kişi için bir, ikinci seçmen seçilir. Nüfus miktarı bundan fazla olduğu takdirde fazlası için aşağıdaki gibi muamele yapılır:

(600) e kadar bir, (601) den (1000) e kadar iki, (1001) den (1400) e kadar üç ve fazlası için bu yolda ikinci seçmen seçilir.

YİRMİNCİ MADDE — Teftiş heyetince, belediye asıl ve yedek âzalarından veya âzalık vasıflarını haiz hariçten birer zat seçim şubelerine reis olarak seçilir. Seçim şubesine dahil bulunan köylerin muhtarları, belediye varsa belediye reisleri şube seçim heyetini teşkil ederler. Vilâyet ve kaza merkezlerinin büyük olması dolayısıyla bir kaç seçim şubesi ihdas edilmişse, kezalik teftiş heyetince belediyenin asıl ve yedek âzalarından veya hariçten âzalık vasıflarını haiz hemşehriler arasından seçilen üçer zat bu şubelerin seçim heyetlerini teşkil ederler ve reislerini kendi aralarından seçerler.

YİRMİ BİRİNCİ MADDE — Her seçim şubesi dahilinde mevcut ve seçim hakkını haiz olan erkek ve kadınların ikişer nüsha defteri teftiş heyetince tanzim ettirilip seçim şubeleri reislerine verilir. Bu defterlerin süratle tanzimi için teftiş heyeti kazalarda kaymakamlardan, vilâyet merkezlerinde valilerden lüzumu kadar kâtip isteyebilir. Kaymakam ve valiler dairelerin bütün memur ve müstah-

demlerini bu işte çalıştırabilirler. Bütün memurlar vali ve kaymakamların bu işe dair emirlerini ifaya mecburdurlar.

YİRMİ İKİNCİ MADDE — 16 ncı maddede yazıldığı üzere itiraz vâkı ise bunların mahkemece tetkiki için tâyin edilen müddetin bitmesi üzerine derhal seçim şubesinde ne kadar seçmen varsa teftiş heyeti tarafından o miktarda üzerine bir kaç isim yazılacak kadar ufak pusulalık beyaz kâğıtlar hazırlanıp teftiş heyetinin mühürü ile arkaları mühürlenerek seçim şubesi reisi olan zata verilir. Bundan başka bu zat teftiş heyetince yaptırılmış ve içine rey pusulaları atılmak için iki kilitli ve biri diğerine uymaz iki anahtarlı muhkem ve şubenin pusulalarını alabilir büyüklükte ve üzeri ufacak bir zarf girebilecek kadar delikli bir sandığı da seçim yerine beraberinde götürür. Sandığın anahtarlarından birisi reiste, diğeri de âzadan birinde bulunur. Lüzum görülen yerlerde reislere merkezden birer de kâtip verilir.

YİRMİ ÜÇÜNCÜ MADDE — Seçim şubesi reisi memur bulunduğu yere varınca şube seçim heyeti derhal toplanarak:

- A) Her gün ne kadar seçmenin rey vereceğini;
- B) Buna göre seçimin kaç gün devam edeceğini;
- C) Sandığın sırasıyla hangi köy ve semtler halkının reyine arzedileceğini;
- Ç) Seçimin hangi gün, saat kaçta başlayacağını;
- D) Her gün hangi saate kadar reylerin kabul edileceğini;

kararlaştırır.

Bu karar seçim şubelerini teşkil eden köylerde muhtarlar, varsa belediye tarafından halka ilân olunur. Mahallî Hükümet daireleri de bu hususta kendilerine lâzımgelen yardımı yapmağa mecburdurlar. Kaza ve vilâyet merkezi olan şehir ve kasabalarda bu hususları karar altına almak ve halka ilân etmek teftiş heyetinin vazifesidir.

YİRMİ DÖRDÜNCÜ MADDE — Seçim, her seçim şubesinde ayrı ayrı yapılır. Bir seçim şubesi defterlerinde kayıtlı bulunan kimse diğer şubede rey veremez. Reylerin kabulü devam ettiği müddetçe seçim hakkı olanların isimlerini havi defterler salon duvarlarında asılı bulundurulur.

YİRMİ BEŞİNCİ MADDE — Tâyin edilen günde seçime başlanırken rey pusulaları atılmadan önce seçim şubesi reisi, âzalara ve sair hazır bulunanlara sandığın boş olduğunu gösterdikten sonra, kilitleyip anatharlarından birini kendisi alır, diğerini de seçim heyetindeki âzadan birine verir. Bundan sonra sandığın dört tarafından sicim geçirilip, düğüm yerleri mühürlenir.

YİRMİ ALTINCI MADDE — Sandığın mühürlenmesinden sonra, önceden tesbit edilen programa göre, seçmenlerin reyleri kabul olunur. Seçim yerine gelen seçmenlere mühürlü pusulalar dağıtılır ve bunlara:

- A) Seçim şubesi için ne kadar ikinci seçmen lâzımsa o kadar kimsenin pusulaya yazılacağı;
- B) Yazısı olmıyanların emniyet ettikleri kimselere yazdırabilecekleri;
- C) Şayet pusulada muayyen miktardan ziyade isim yazılır veya yazdırılırsa bu pusulanın başından başlayarak yalnız istenilen adeddeki isimlerin kabul edilip, fazlasının hükümsüz sayılacağı;
- Ç) İstenilen adedden daha az isim yazılmış veya yazdırılmış ise yalnız yazılı isimlerin kabul ve kaydolunacağı;
- D) Pusulaya aynı isim bir kaç kere yazılmış ise bunun bir rey sayılacağı;
- E) Rey pusulalarına yazılan isimler okunmaz veya mühürsüz pusulaya yazılmış bulunursa hesaba katılmıyacağı;

F) Pusulalara imza veya mühür konulmayacağı; sözle anlatılır ve seçim salonuna asılacak yazılarla da ilân edilir.

YİRMİ YEDİNCİ MADDE — Seçim heyetine gelen her seçmene kâtip tarafından köy ve mahallesi, ad ve soyadı sorulur. Seçmen tanınmış bir kimse olduğu veya nüfus hüviyet cüzdanını gösterdiği takdirde seçim defterindeki ismi yanına bir çizgi çekilip pusulayı sandığa atmasına izin verilir. Her seçmen kendi reyini getirip sandığa atmakla mükelleftir. Hiç bir sebep ve suretle başkasının namına rey pusulası sandığa atılmaz.

YİRMİ SEKİZİNCİ MADDE — Köylü seçmenlerin seçim sandıkları başında lüzumsuz bekletilmemeleri için seçim heyeti tarafından gerekli tedbirler alınır.

YİRMİ DOKUZUNCU MADDE — Seçimi bir gün içinde bitmiyen seçim şubelerinde seçim heyeti dağılmazdan önce sandığın deliği üzerine bir kâğıt konur ve sandık dört tarafından sicim ile bağlanıp gerek bu sicimin düğüm yerleri ve gerek kâğıdın uçları ile anahtar delikleri seçim heyeti tarafından mühür mumu ile mühürlenir. Sandık, heyetin kararıyla emin ve münasip bir yere konularak muhafazasına itina olunur ve ertesi gün sandığın mühürleri heyetçe muayene edildikten sonra açılıp yine seçime başlanır.

OTUZUNCU MADDE — 23 ncü maddeye göre tâyin olunan seçim zamanının sona ermesiyle artık rey pusulası kabul olunmayıp, bütün seçim heyeti âzası hazır iken sandık açılır ve atılan pusulalar birer birer sayıldıktan sonra tekrar sandığa konur ve (Seçim şubesine şu kadar seçmen gelip, şu kadar pusula atılmıştır) diye hemen bir kısa zabıt tutulur.

ÖTÜZ BİRİNCİ MADDE — Sandıkta rey verenlerin sayısından ziyade pusula zuhur ederse fazlası açılıp okunmadan yakılır. Fazla pusula atanlar hakkında gerekli takibat yapılır.

OTUZ İKİNCİ MADDE — Rey pusulalarının sayısı bittikten sonra pusulalardaki isimler alfabe sırasıyla büyük kâğıtlar üzerinde tasnif olunur ve bu esnada 26 ncü maddede yazılı hükümlere dikkat edilir. Tasnife başlandıkta muayyen zaman zarfında tasnif edilecek kadar rey pusulası sandıktan çıkarılıp 29 ncü maddenin târifatı dairesinde tekrar mühürlenir. Bu suretle devam olunacak tasnif muamelesi bittikten sonra seçim heyeti tarafından; (Seçime şu kadar seçmen iştirak etmiş ve sandık açıldığı zaman zuhur eden şu kadar rey pusulasının sayılıp tasnifi neticesinde filân şu kadar ve filân şu kadar rey almış ve filân, filân ekseriyet kazanmış olduklarını) gösterir bir mazbata tanzim olunup seçim evrakı ve sandıkla beraber teftiş heyeti reisliğine verilmek üzere merkezden seçim şubesine reis olarak gönderilmiş olan zata tevdi olunur. Ekseriyet kazanıp ikinci seçmen olanlara ayrıca seçim heyeti tarafından birer mazbata verilir. Bunlar bu mazbataları vilâyet veya kaza merkezlerindeki teftiş heyeti reisliğine gösterip kaydettirirler. § 111

Bu sırada, mebus seçimi için teftiş heyetinin bulunduğu yerde hangi gün ve saatte bulunmaları lâzımgeleceği ikinci seçmenlere tenbih olunur. Mazbatasını kaydettirmek üzere gelmemiş olan ikinci seçmenlere de hangi gün ve saatte hazır bulunmaları lâzımgeleceği dâvetnamelerle ihtar olunur.

OTUZ ÜÇÜNCÜ MADDE — Mebus seçimi için tâyin edilen gün ve saatte hazır bulunacak ikinci seçmenlere arkaları teftiş heyeti mühürü ile mühürlü rey pusulaları dağıtılır. İkinci seçmenlerden her biri mebusluğa namzetlikleri seçim mahallinde asılmış olan kâğıtlarla ilân edilmiş olan zatlardan vilâyet için ne kadar mebus seçilecek ise o kadarını kendi pusulasına yazar, yazı bilmeyen

olursa heyetin toplu olduğu mahalden çıkmamak şartıyla orada emniyet ettiği birine yazdırabilir. Pusulaya vilâyet için seçilecek adetten fazla veya noksan isim yazılırsa 26 ncı madde hükümleri tatbik olunur.

OTUZ DÖRDÜNCÜ MADDE — Teftiş heyetinin toplandığı odada masa üzerinde ve ortasında yalnız bir pusula girebilecek kadar delikli bir sandık bulunur. Rey pusulaları atılmadan önce sandık açılıp, içi boş olduğu hazır olanlara gösterildikten sonra kilitlenir ve kilit üzerine büyücek bir kâğıt konulup üzeri teftiş heyetinin resmî ve mevcut seçmenlerden üçünün zatî mühürleriyle mühürlenir.

OTUZ BEŞİNCİ MADDE — Sandık kapanıp, mühürlendikten sonra ikinci seçmenler sırasıyla dâvet olunup, ellerindeki pusulaları sandığın içine atarlar. Atarken ellerinde bir pusuladan fazla olmamasına dikkat olunur.

OTUZ ALTINCI MADDE — Kaza dahilinde ikinci seçmen seçilenlerin onda sekizi seçim gününde reylerini kullanmışsa sandık açılıp mebusluğa rey kazananların isimlerini havi olarak vilâyet merkezindeki teftiş heyetine gönderilecek mazbatanın tanzimine başlanır. Şayet muayyen olan günde mevcut olanlar kazanın ikinci seçmenlerinin mecmuunun onda sekizinden az ise sandık açılmayıp deliğin üzerine bir kâğıt konulup teftiş heyetinin resmî ve mevcut ikinci seçmenlerden üçünün zatî mühürleriyle mühürlenir. Hazır bulunmayan ikinci seçmenler gelinceye kadar sandık emin bir yerde saklanır. Gelmiyen ikinci seçmenlere en kısa zamanda gelmeleri için gün tâyin ve Hükümet tarafından kendilerine tebliğ olunur.

OTUZ YEDİNCİ MADDE — Muayyen olan günde teftiş heyeti tarafından sandığın deliği açılır. Gelen ikinci seçmenler rey pusulalarını sandığa atarlar. Bu dâvetten sonra da gelmiyen ikinci seçmenler beklenmiyerek sandık açılır. Sandık açıldıktan sonra gelecek ikinci seçmenler artık reylerini kullanamazlar.

OTUZ SEKİZİNCİ MADDE — Teftiş heyetinin huzurunda sandık açılınca ilk önce atılan pusulalar sayılır ve aynen birer, birer okunup, yazılan isimler kaydolunur. Bir isim pusulalarda tekrerrür ettikçe ismin karşısına işaret olunur. Bu suretle pusulaların hepsi okunup yazılması bittikten ve 26 ncı maddenin C, Ç, D, E fıkraları nazara alındıktan sonra her bir zatın kazandığı reyler toplanıp mazbatası tanzim ve teftiş heveti tarafından imza edilir. Bu mazbatada rey kazananların isimleri ve kazandıkları rey miktarları rakam ve yazı ile yazılır. Bundan başka kaza namına seçilen ikinci seçmenlerin miktarı ile bunlardan kaçının seçime iştirak ettiği de mazbataya işaret olunur. Bu şekilde hazırlanacak mazbatanın bir sureti teftiş heyetinde saklanıp asıl nüsha da kaza kaymakamlığı vasıtasıyla vilâyet merkezindeki teftiş heyetine gönderilir. Vilâyet merkezindeki seçim hakkında da bu suretle muamele olunarak mazbatası tanzim olunur.

OTUZ DOKUZUNCU MADDE — Kaza teftiş heyetlerince tanzim edilip gönderilen mazbatalar tamam olunca vilâyet merkezindeki teftiş heyeti valinin reisliği altında toplanıp, secilenlerin isimleri ve kazandıkları reyler tesbit olunur. Bunlardan en zivade rey alanların mebus secildikleri mazbata ile tesbit olunur. Şayet bu secimlerden en az rey alanın aldığı reye müsavi rey almış başka biri varsa hevet huzurunda aralarında kura çekilir. Mebus seçilenlere bu hevet tarafından imzalı birer mazbata verilir. Bu mazbataların ayrıca imzalı ikiser sureti vilâyetce Dahilive vekâletine gönderilir. Vekâlet, vilâyetlerden gelen mazbataların birer tanesini Meclisin açılışında Büyük Millet Meclisi Reisliğine verilmek üzere Başvekâlete gönderir.

KIRKINCI MADDE — Umumî mebus seçimi esnasında bir zat muhtelif vilâyetlerden mebus seçilirse bunlardan hangisini tercih ettiği kendisinden sorulur.

Mebus olan zat bu sorguya sekiz gün zarfında cevap vermeğe mecburdur. Bu yüzden mebusların sayısından noksan hâsıl olan vilâyette yeniden seçim yapılır.

KIRK BİRİNCİ MADDE — Seçimin bitmesinden sonra kaza ve vilâyet merkezlerindeki teftiş heyetleri, seçime ait defterlerle sair evrakı gelecek umumî seçime kadar saklanmak üzere mühürlü bir sandık içinde belediye idaresine teslim ederler.

KIRK İKİNCİ MADDE — Teşkilâtı Esasiye kanunu hükümlerine göre mebusluk hakkı zâil veya sâkıt olan veyahut vefat eden mebusların yerlerine diğerlerinin seçilmesi için keyfiyet Dahiliye vekâletince bunların mebusu buldukları vilâyetlere tebliğ olunur. İkinci seçmenler dâvet olunarak, bu fasıldaki esaslar dairesinde seçim muamelesi neticelendirilir. Bu gibi ara seçimlere başlamadan evvel yapılacak yoklamada ikinci seçmenlerden bir kısmının vefat veya başka bir vilâyete nakletmeleri veya seçim haklarını kaybetmeleri dolayısıyla 36 ncı maddede yazılı nisabın kaybolduğu anlaşırsa ilk önce açılan ikinci seçmenlerin yerine ait buldukları seçim şubelerince diğerleri seçilir.

Su kadar ki, ikinci seçmenlerin sayısı 36 ncı maddede yazılı onda sekiz nisabının aşağısına düşmediği müddetce yapılacak ara seçimlerinde, umumî seçimdeki ikinci seçmenler yekûnuna müstenit nisap aranmayıp, fiilen mevcut olan ikinci seçmenlerin onda sekizi ile iktifa edilir.

Namzetlik ilânı

KIRK ÜÇÜNCÜ MADDE — Bir vatandaşın namzetliği kaza teftiş heyetlerinin seçim salonundaki levhaya yazılmak için vilâyet teftiş heyeti riyasetine:

- A) Vatandaşın siyasi parti tarafından isminin bildirilmesi;
 - B) O intiahp dairesi seçmenlerinden 300 kişinin yazılı bir varaka ile müraacaat etmeleri;
 - C) Namzetliğini isteyen ve seçim ehliyetini haiz olan vatandaşın bizzat istida ile talep etmesi;
- lâzımdır.

Seçim masrafları

KIRK DÖRDÜNCÜ MADDE — Teftiş heyetlerince merkez ve mülhakattaki seçim şubelerine memuren gönderilen zevatın nakil vasıtaları ücretleri ile harcırah kararnamesine göre verilecek yevmiyeleri ve seçime ait sair bütün masraflar umumî muvazeneden verilir.

Seçim cezaları

KIRK BEŞİNCİ MADDE — Sahte ad ve soy adı ve sıfat takınarak veya kânenen seçim hakkından mahrum olduğunu saklıyarak kendisini seçim defterine yazdıranlar veyahut adını ve soy adını kasıt ile mükerrer kaydettirenler bir aydan bir seneye kadar hapis ve on liradan elli liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

KIRK ALTINCI MADDE — Evvelki maddede gösterilen suretlerle kendisini

seçim defterine kaydettirmiş olduğu halde veya seçim defterine kayıtlı bulunan diğer bir seçmenin ad ve soyadını ve sıfatını sahte olarak takınarak veya seçim hakkı olmadığı halde yanlışlıkla isminin deftere geçirilmiş bulunmasından kasıtlı istifade ederek rey verenler altı aydan iki seneye kadar hapis ve on liradan yüz liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

KIRK YEDİNCİ MADDE — 26 ve 33 ncü maddelere göre seçmenlerin reylerini yazdığı kimseler, rey pusulasına seçmenlerin söylediklerinden başka bir şahsın adını ve soyadını yazarlarsa bir aydan altı aya kadar hapis ve on liradan elli liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

KIRK SEKİZİNCİ MADDE — Mebus veya ikinci seçmen olmak yahut diğer bir şahsı mebus veya ikinci seçmen seçtirmek kastıyla seçmenleri her ne suretle olursa olsun korkutan veya bu suretle seçmeye teşvik için seçmenlere para, eşya ve sair menkul ve gayrimenkul mal verenler veya herhangi bir suretle menfaat temin veya vadedenler ve bu maksatla verilen malları veya vait veya temin olunan menfaatleri kabul edenler veya bir kimse hakkında rey vermek veya verdirmek yahut vermekten imtina için, Devlet, vilâyet, belediye, köy veya bunların kurdukları her türlü daire veya müesseselerle sair âmme müesseseleri memuriyet veya müstahdemliği veya hususi hizmet vait ve kabul denler iki aydan 18 aya kadar hapis ve yüz liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar ve bu suçları işleyenler memur iseler müebbeden veya muvakkaten memuriyetten mahrumiyetlerine hükmolunur.

KIRK DOKUZUNCU MADDE — Rey sandığını salâhiyeti haricinde açan, seçim isine ait defter ve resmî evrakı, teftiş veya şube seçim heyetlerince usulüne göre tâyin olunan müddet içinde açıkta duran ilânları ve seçim cetvellerini ve rey pusulalarını alan, koparan, parçalıyan veya çalanlar bir seneden üç seneye kadar hapis ve yüz liradan bin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

ELLİNCİ MADDE — Gerek zor kullanmak suretiyle, gerek memuriyetten mahrum etmek veya şahsını yahut ailesini veya servetini zarara uğratmak tehdidiyle bir seçmeni rey vermekten vaz geçirenler veyahut rey vermeğe icbar edenler üç aydan iki seneye kadar hapis ve elli liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

ELLİ BİRİNCİ MADDE — Yalan haberler yayarak ve iftirada bulunarak ve sair hile ve desiseler yaparak seçim işlerini bozanlar veyahut bir veya daha ziyade seçmeni rey kullanmaktan vaz geçirenler yahut toplu ve korkutucu hareketlerle teftiş ve şube seçim heyetlerinin işlerini ihlâl ederek seçimin yapılmasına ve her şahsın serbestçe rey vermesine engel olanlar üç aydan iki seneye kadar hapis ve elli liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

ELLİ İKİNCİ MADDE — Teftiş veya seçim şube heyetlerine karşı seçim işlerine mâni olmak için her ne suretle olursa olsun cebir ve şiddet kullananlar veya buna teşebbüs edenler üç seneden beş seneye kadar ağır hapis cezasıyla cezalandırılır. Cürüm birden ziyade teftiş veya seçim şube heyetlerine karşı icra olunmak üzere evvele tertip edilmiş ve ittifak ile yapılmış bulunursa failleri beş seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezasıyla cezalandırılırlar.

ELLİ ÜÇÜNCÜ MADDE — Seçim işinden doğan âmme hukuku dâvası seçi-

min bittiği tarihten itibaren altı ay içinde açılmadığı takdirde takibat yapılmaz.

ELLİ DÖRDÜNCÜ MADDE — İntihabı mebusan kanuniyle zeyil ve tadillerini ihtiva eden 320, 385, 1079, 1760, 2598, 2631 sayılı kanunlar kaldırılmıştır.

ELLİ BEŞİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

ELLİ ALTINCI MADDE -- Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

16 kânunuevvel 1942

<i>Cumhuriyet Reislğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	15 . XII . 1942 ve 1/864
<i>Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cumhuriyet Reislğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	16 . XII . 1942 ve 4/1089
<i>Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları</i>	:	Cilt Sayfa 27 42 28 80 29 10,40,57:76,92:101,115:118